

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2017

Milena Strzelecka

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

**Klavírní tvorba polských skladatelů
po Chopinovi
Milena Strzelecka**

Katedra hudební výchovy

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Olga Kozánková, Ph.D.

Studijní program: Hudební výchova - Hra na nástroj ze zaměřením na vzdělávání

2017

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Klavírní tvorba polských skladatelů po Chopinovi vypracovala pod vedením vedoucího diplomové práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato diplomová práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

..... podpis

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování Doc. Mgr. Art Věre Kopecké za její cenné rady a trpělivost při vedení mé diplomové práce. Rovněž bych chtěla poděkovat PhDr. Olze Kozánkové, Ph.D. za vstřícnost a pomoc při dokončení a odevzdání práce.

..... podpis

NÁZEV:

Klavírní tvorba polských skladatelů po Chopinovi

AUTOR:

Milena Strzelecka

KATEDRA (ÚSTAV)

Katedra hudební výchovy

VEDOUcí PRÁCE:

PhDr. Olga Kozánková, Ph.D.

ABSTRACT:

Cílem diplomové práce je přiblížit informace o polských významných skladatelích po Chopinovi. Práce obsahuje přehled o životě, díle, a popisuje jednotlivé ukázky klavírní tvorby a techniku práce skladatelů. V jednotlivých vybraných částích skladeb společně nahlédneme do stylů a charakteru tvorby polských pianistů.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Karol Szymanowski, Theodor Leszetycki, Józef Wienawski, Henryk Jarecki, Maurycy Moszkowski, Ludomir Różycki, Artur Rubinstein, Witold Lutoslawski, Henryk Jarecki, Juliusz Zarębski, Roman Statkowski, Henryk Melcer - Szczawiński, Ignacy Jan Paderewski, Ignacy Friedman, Władysław Szpilman, Wojciech Killar, Krzysztof Penderecki, Ukázka, Tvorba, Dílo, Hudba, Koncert, Klavír, Skladba, Hra, Technika.

TITLE:

Piano works of Polish composers after Chopin

AUTHOR:

Milena Strzelecka

DEPARTMENT:

Department of Music Education

SUPERVISOR:

PhDr. Olga Kozánková, Ph.D.

ABSTRACT:

The aim of the diploma thesis is to bring information about Polish famous composers after Chopin. The work contains an overview of life, work, and describes individual examples of piano and composer work. We look at the styles and character of Polish pianists together in selected parts of the compositions.

KEYWORDS:

Karol Szymanowski, Theodor Leszetycki, Józef Wienawski, Henryk Jarecki, Maurycy Moszkowski, Ludomir Różycki, Artur Rubinstein, Witold Lutosławski, Henryk Jarecki, Juliusz Zarębski, Roman Statkowski, Henryk Melcer - Szczawiński, Ignacy Jan Paderewski, Ignacy Friedman, Władysław Szpilman, Wojciech Killar, Krzysztof Penderecki, Demonstration, Creation, Work, Music, Concert, Piano, Composition, Game, Technique.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1. PŘEHLED SKLADATELŮ, ŽIVOT A TVORBA.....	9
1.1 Karol Szymanowski.....	9
1.1.1 Klavírní tvorba K. Szymanovského.....	13
1.1.2 Komorní tvorba K. Szymanosského.....	14
1.2 Theodor Leszetycki.....	16
1.2.1 Klavírní tvorba T. Leszetyckého.....	19
1.3 Józef Wienawski.....	22
1.3.1 Klavírní tvorba J. Wienawského.....	25
1.3.1 Komorní tvorba J. Wienawského.....	26
1.4 Maurycy Moszkowski.....	27
1.4.1 Klavírní tvorba M. Moszkowského.....	28
1.4.2 Komorní tvorba M. Moszkovského.....	30
1.5 Ludomir Różycki.....	31
1.5.1 Klavírní tvorba L. Różyckého.....	33
1.5.2 Komorní tvorba L. Różyckého.....	34
1.6 Artur Rubinstein.....	35
1.6.1 Klavírní tvorba A. Rubinesteina.....	38
1.6.2 Komorní tvorba A. Rubinsteina.....	40
1.7 Witold Lutoslawski.....	42
1.7.1 Klavírní tvorba W. Lutoslawského.....	45
1.7.2 Komorní tvorba W. Lutoslawského.....	46
2. UKÁZKY Z VYBRANÉ KLAVÍRNÍ TVORBY SKLADATELŮ.....	47
3. PŘEHLED DALŠÍCH VÝZNAMNÝCH SKLADATELŮ KLAVÍRNÍ TVORBY... 	57
4. ZÁVĚR.....	60
5. BIBLIOGRAFIE.....	61

ÚVOD

Cílem diplomové práce je přiblížit život, tvorbu a dílo polských významných skladatelů po Chopinovi, kteří obohatili klavírní umění a literaturu, ze které dnes můžeme čerpat, inspirovat se a vybírat nové skladby pro své žáky.

Toto téma jsem zvolila i díky polské národnosti, která mně přirozeně táhla k tomuto tématu spojenému s rodnou zemí a s národní hudbou.

Pevně doufám, že přiblížení některých souvislostí a informací spojených s tímto tématem, obohatí při čtení této práce i další příznivce a hledače tohoto tématu, a tak poskytne větší přehled o jménech a klavírní tvorbě významných polských skladatelů, kteří se přičinili o rozvoj klavírní tvorby nejen v Polsku ale také ve světě.

1. PŘEHLED SKLADATELŮ, ŽIVOT A TVORBA

1.1 KAROL SZYMANOWSKI

1822 - 1937

Narozen 3. října 1882 v *Tymoszówce*, zemřel 29. března 1937 v *Lausanne*.
Dětství strávil v rodném městě v *Tymoszówce* na Ukrajině. V roce 1889 začal hrát na klavír pod vedením svého otce, pak v hudební škole pod vedením *Gustava Neuhaus*a v *Elizavetgradu*. V letech 1901-05 studoval ve Varšavě u *Marka Zawirského* harmonii a *Zygmunta Noskowského* kontrapunkt a kompozici. Během této doby se setkal s *Paulem Kochanskim*, *Arturem Rubinsteinem*, *Gregorem Fitelbergem*, *Stanislawem Ignacym Witkiewiczem* a *Stefanem Żeromskim*. V roce 1905 spolu s *Witkiewiczem*, vyrazil na první cesty do Itálie.

Ve stejném roce spolu s Grzegorzem Fitelbergem, Ludomirem Różyckim a Apolinarym Szeluto založil společnost mladých polských skladatelů, pracujících pod

záštitou Wladysława Lubomirského - podpora polských soudobých skladatelů. Tato skupina byla brzy nazvána Young Poland. ¹

V roce 1906 se konaly koncerty členů společnosti ve Varšavě a Berlíně. V letech 1906 - 1907 Karol Szymanowski cestoval několikrát do Berlína a Lipska. V roce 1908 uskutečnil další cestu do Itálie. V roce 1912 se usadil ve Vídni. Během této doby se dostal do kontaktu se společností Universal-Edition, s kterou podepsal smlouvu na 10 let. V roce 1914 uskutečnil další cestu do Itálie, Sicílie, severní Afriky, Paříže a Londýna, a v 1915 - 1916 odjel do Kyjeva, Moskvy a Petrohradu. V roce 1917 kvůli bolševické říjnové revoluci opustil navždy svůj domov Tymoszewowke. Přesunul se do Elizavetgradu a v roce 1919 se usadil ve Varšavě. V roce 1921 cestoval do Spojených států s Paulem Kochanskim a Arthurem Rubinsteinem. V květnu 1922 uskutečnil vlastní skladatelský koncert v Paříži s velkým úspěchem. V srpnu 1922 přišel poprvé po první světové válce do Zakopaného, které od té doby začal pravidelně navštěvovat. Jeho umělecké zájmy se stále častěji zaměřovali na polskou lidovou hudbu, zejména v Podhale a Kurpie. V roce 1926 odmítl nabídku převzetí funkce ředitele konzervatoře v Káhiře. Od 22. února 1927 do 31. srpna 1929 byl rektorem varšavské konzervatoře. Od 1. září 1930 do 30. dubna 1932 byl rektorem Vysoké školy hudby ve Varšavě. Od roku 1930 se trvale usadil v Zakopaném ve vile Atma.

V letech 1933 - 1936 účinkoval a prezentoval svá díla ve Francii, Belgii, Holandsku, Anglii, Itálii, Jugoslávii, Bulharsku, Německu, Švédsku, Dánsku, Norsku a Sovětském svazu. V roce 1935 bylo jediné setkání dvou největších polských skladatelů 20. století - Karola Szymanowského a Witolda Lutosławského - jediné setkání. V roce 1936 zůstal několikrát v sanatoriu v Grasse ve Francii. V březnu 1937 přišel do sanatoria v Lausanne, kde zemřel.

Karol Szymanowski byl oceněn následujícími cenami: Důstojnickým křížem Řádu Polonia Restituta, Řádem koruny italské, Čestnou medailí pluku Santa Cecilia, velitelským křížem Řádu znovuzrození Polska, akademickou zlatou vavřínou Polské akademie literatury. Dále získal čestný doktorát Jagellonské

---

¹ ¹ Związek Kompozytorów Polskich, Polskie Centrum Informacji Muzycznej, 2002.

univerzity a čestné členství v České akademii věd a umění, Konzervatoř lotyšské hudby v Rize, Královská akademie sv. Cecilia v Římě, Královská akademie hudby v Bělehradě, Mezinárodní společnost soudobé hudby. V roce 1935 získal cenu za státní hudbu.

V roce 1994, EMI vydal CD s nahrávkou se třemi písněmi Karola Szymanowského - *Litanie k Panně Marii, Stabat Mater* a *Symphony No. 3*. Elizabeth zpíval Szmytka, Florence Quivar, John Connell Jon Garrison, zkušené týmy města Birmingham Symphony Orchestra a sbor pod taktovkou Simona Rattleho, který pak začal velkou oslnivou kariéru.

Na otázku o Szymanowského hudbě Simon Rattl řekl:

„Moje první schůzka se Szymanowskim se konala zhruba před 15 lety při večeři s mým přítelem, anglickým klavíristou Pavlem Crossley. Paul byl muž, od kterého jsem si užíval cenné rady. Často při setkáních, vytáhnul na stůl noty a prohlásil : „Měl bys se na to podívat.“ Ale v ten večer řekl: „Mám pro Tebe něco speciálního.“ Pak si sednul ke klavíru a zahrál krátky motiv skladby. Neměl jsem ponětí co to je, ale po několika taktech jsem byl velmi nadšený, a věděl jsem, že to byla láska na první pohled. Paul hrál poslední část Stabat Mater.”²

Charles Dutoit ³ se vyjádřil o Szymanowského hudbě následujícími slovy:

„Velmi nám odpovídá Szymanowského velmi pestrá hudba, plná úžasných barev a v tomto smyslu málo středoevropská. Myslím, že ji hráme docela dobře. Provedli jsme již mnoho děl Szymanowského, nejen houslové koncerty s Madame Juilletovou, s nimiž cestujeme po celém světě. Byli jsme s nimi i v Buenos Aires a v

---

² Związek Kompozytorów Polskich, Polskie Centrum Informacji Muzycznej, 2002. s. 5

³ **Charles Édouard Dutoit** (* 7. října 1936 Lausanne) švýcarský dirigent, známý zejména díky svým interpretacím francouzské a ruské hudby 20. století. Vytvořil vlivné moderní nahrávky Berliozovy symfonie *Romeo a Julie* nebo baletů Maurice Ravela *Daphnis et Chloé* a . Během svého života získal přes 40 různých ocenění a vyznamenání. Od roku 2009 působí jako šéfdirigent a umělecký ředitel *Royal Philharmonic Orchestra* v Londýně. S Českou Filharmonií absolvoval prestižní koncertní turné po Japonsku a v roce 2007 dirigoval na Pražském jaru Krále Rogera od Karola Szymanowského.

Toku. Také jsme hráli 3 a 4 Symfónii, Koncertní předebru, Stabat Mater. Téměř žádné další orchestrální skladby nebyly ponechány. Tato hudba není velmi populární, ale přichází na ní čas. Už dlouho mě fascinuje. Představil jsem Szymanowského práce všem významným americkým orchestrům - mimo jiné Newyorské filharmonii, Bostonskému symfonickému orchestru, Orchestru Philadelphia. “⁴

Jedním z nejdůležitějších děl Szymanovského v renesančním pojetí je opera *Král Roger*, která je nejpopulárnější opera všech dob v polštině. Tato opera vznikla v letech 1918 - 1924 k libretu Jarosława Iwaszkiewicza. Szymanowski už prožil fascinaci německým neo-romantismem a toužil po nové inspiraci. V roce 1914 absolvoval uměleckou cestu do Itálie, Sicílie a severní Afriky. Na cestě zpátky se zastavil v Paříži, kde se seznámil s kompozicema Clauda Debussyho a Maurice Ravela. Tvorba, která bude nyní vytvořená, bude do značné míry pod znamením impresionismu, exotiky a starověku. Témata jsou exotická a starodávná, impresionistický charakter zvuku. Szymanowski zjednodušuje strukturu svých skladeb a zanechává hustou, polyfonní spleť mnoha melodických témat. Nevzdává se melodie, tu však obohacuje o individuální prvky impresionizmu v osobitém podání. Zdůrazňuje zvuk, přináší harmonii a upouští od významu melodie. Szymanowski spojuje vliv harmonie s aktivní rolí melodie a dává jeho impresionismu individualistický rys, který ho odlišuje od ostatních evropských skladatelů. Všechny tyto vlastnosti hudebního jazyka Szymanovského jsou jasně viditelné v *Král Roger* a společně s libretem určují originalitu své hudby. Existují prvky dramatické hudby ve formě motivů i oper v podobě uzavřených scén, které brání vývoji akce, ale jsou v ní vždy hluboce zakořeněné, stejně jako ozvěny řecké tragédie se sbory, které se nacházejí mimo dramatické akce. Szymanowski vytvořil takový druh dramatického a hudebního podílu, který je mimořádně originální na pozadí současné evropské tvorby.

---

⁴ Łobaczewska, S. *Karol Szymanowski życie i twórczość*. Polskie Wyd. Muzyczne, Krakow: 1950, s. 76

V roce 2007 se konali dvě významná výročí spojená s Karolem Szymanowskim - 125. výročí narození skladatele a 70. výročí jeho smrti. V důsledku toho Sněm Polské republiky na svém zasedání dne 16. listopadu 2006 přijal usnesení o vyhlášení roku 2007 Karola Szymanowského.

Institut Adam Mickiewicza ve spolupráci s Univerzitou ve Varšavě zahájili v roce 2011 *portál, webovou stránku skladatele.*⁵

1. 1. 1 KLAVÍRNÍ TVORBA K. SZYMANOWSKÉHO

Děvet Prelúdií op. 1 pro klavír (1899-1900)

Čtyři etudy op. 4 pro klavír (1900-02)

Variance na polské lidové téma v b mol Op. 10 pro klavír (1900-04)

Variace v b mol op. 3 pro klavír (1901-03)

Klavírní sonáta č. 1 v c mol Op. 8 (1903-04)

Fantázie C dur op. 14 pro klavír (1905)

Prelúdium a Fúga C dur pro klavír (1905-09)

Klavírní sonáta č. 2 op. 21 (1910-11)

Metops op. 29, tři básně pro klavír (1915)

Masky op. 34, tři klavírní skladby (1915-16)

12 Etud, Op. 33 pro klavír (1916)

Klavírní sonáta č. 3 op. 36 (1917)

20 mazurek Op. 50 pro klavír (1924-25)

Dvě mazurky Op. 62 pro klavír (1933-34)

---

⁵ www.karolszymanowski.pl

1. 1. 2 KOMORNÍ TVORBA K. SZYMANOWSKÉHO

- Šest písní** Op. 2 na slová Kazimierze Tetmajera pro spěv a klavír (1900-02)
- Tři fragmenty z básní Jana Kasprowicze** op. 5 pro spěv a klavír (1902)
- Labuť** Op. 7, píseň ke slovům Waclawa Berenta pro spěv a klavír (1904)
- Sonáta d mol** op. 9 pro housle a klavír (1904)
- Čtyři písně** Op. 11 k slovám Tadeusze Micińského pro spěv a klavír (1904-05)
- Pět písní** Op. 13 pro spěv a klavír (1905-07)
- Trio** Op. 16 pro klavír, housle a violoncello (1907)
- Dvanáct písní** Op. 17 pro spěv a klavír (1907)
- Šest písní** Op. 20 na text Tadeusza Micinského pro hlas a klavír (1909)
- Barevné písně** op. 22 pro spěv a klavír (1910)
- Romance D dur** op. 23 pro housle a klavír (1910)
- Hafiz Love Songs** op. 24 pro spěv a klavír (1911)
- Nocturne a Tarantella** op. 28 pro housle a klavír (1915)
- Mýty** op. 30, tři básně pro housle a klavír (1915)
- Píseň princezny z pohádky** op. 31 pro spěv a klavír (1915)
- Tři písně** Op. 32 na text Davida Dimitriho pro spěv a klavír (1915)
- Tři Capricia na Paganiniho téma** op. 40 pro housle a klavír (1918)
- Čtyři písně** Op. 41 k textu Rabindranath Tagore pro spěv a klavír (1918)
- Crazy Muezzin's Songs** op. 42 pro soprán a klavír (1918)
- Sloppiness** Op. 46 bis, pět písní na text Juliana Tuwima pro spěv a klavír (1921)
- Tři loučení** op. 48 pro spěv a klavír (1922)
- Children's Rhymes** op. 49, 20 písní na texty Kazimiery Źakowiczówny pro spěv a klavír (1922-23)
- Idom bude siuha dolů, zpívá ... (Song of Siuhaj)**, píseň pro spěv a klavír (1924)
- Dvě básnické písně** Op. 44 pro spěv a klavír (1925)
- Prince Patiomkin** op. 51, hudba k 5 činohrám Tadeusza Micińského (1925)
- La berceuse d'Aitacho Enia** Op. 52 pro housle a klavír (1925)
- Stabat Mater** op. 53 pro sólový hlas, smíšený sbor a orchestr (1925-26)

Čtyři písně Op. 54 k slovům Jamese Joyce pro spěv a klavír (1926)

Vocalise - Etuda pro spěv a klavír (1928)

Veni Creator op. 57 pro soprán, smíšený sbor, varhany a orchestr k textu
Stanisława Wyspiańského (1930)

Písně Kurpie op. 58 pro spěv a klavír (1930-32)

Symfonie č. 4 (*Symphonie concertante*) Op. 60 pro klavír a orchestr (1932)

1. 2 THEODOR LESZETYCKI 1830 - 1915

Zpočátku studoval pod vedením svého otce, Josepha Leszetyckého, učitele hudby v pozůstalosti hraběte Alfreda Potockého.

Po svém prvním veřejném vystoupení ve Lvově v roce 1839, kde provedl *Concertino C dur, op. 78 Carla Czerného* s doprovodem místního orchestru pod vedením syna Wolfganga Amadea Mozarta - *Franciška Xavera Mozarta*. V roce 1841 se svou rodinou odešel do Vídně, kde pokračoval ve svých klavírních lekcích u *Carla Czerného*. Kompozici studoval pod vedením *Simona Sechtera*. Ve věku 15 let zahájil studium filozofie na univerzitě ve Vídni. Dokonce už tenkrát uděloval hodiny klavíru vídeňským slečnám. V roce 1852 se přestěhoval do Petrohradu - nejprve nastoupil do funkce *concertmastery* velkokněžny Heleny Pauline, později

plnil funkci inspektora hudby v Salt institutu a učil hru na klavír děvčata ruské šlechty, a v roce 1862 převzal třídu klavíru na místní konzervatoři. Přes vyčerpávající pedagogickou práci konal umělecké cesty do Ruska, Polska, Německa a Anglii - vystupoval jako klavírista (získával slávu jako vynikající interpret děl Ludwiga van Beethovena), ale taky jako dirigent a komorní hráč, který doprovázel Henryka Wieniawského, Leopolda Auera, Pabla Sarasatého a Eugena Ysaÿemeho. Po návratu do Vídně v roce 1878, se věnoval soukromému vyučování a skladbě, zaujal taky aktivní roli v hudebním životě. Naposledy vystoupil na koncerte v roce 1887 ve Frankfurtu nad Mohanem - provedl *Klavírní koncert č. 5, E dur od L. van Beethovena*.

Teodor Leszetycki vyučoval hru na klavír na základě ním samým upravené zmodifikované školy Carla Czerného. Vychoval mnoho pianistů, ke kterým patřili např.: *Wincenty Adamowski, Aleksander Brańkowski, Ryszard Byk, Antoni Dobkiewicz, Bolesław Domaniewski, Seweryn Eisenberger, Ignacy Friedman, Osip Gabrilowicz, Wojciech Gawroński, Alfred Grünfeld, Mark Hamburg, Mieczysław Horszowski, Katarzyna Jaczynowska, Franciszek Łukasiewicz, Henryk Melcer, Benno Moiseiwitsch, Helena Morsztyn, Elly Ney, Ignacy Jan Paderewski, Włodzimierz Pachulski, August Radwan, Artur Schnabel, Paulina Szalitówna, Józef Śliwiński, Ignacy Tiegerman, Paul Wittgenstein*.

Jeho tvorba zahrnuje více než 50 skladeb (přesný počet není znám, protože některé práce jsou ještě v rukopise), např. opery - *Bratři Marco (Die Brüder von Marco)* a *První vráska (Die erste Falte)* a *Klavírní koncert c moll, op. 9*.⁶ Kromě toho, skomponoval stovky klavírních miniatur (etudy, mazurky, impromptá, morceaux, preludia, arabesky, nocturná) často komponovaných v cyklech.

---

⁶ Borucki, M. *Wielcy zapomiani. Polacy, którzy zmienili świat I. Kraków : Wydawnictwo MUZA S. A., 2016*

Dochovali se jeho klavírní nahrávky (mechanické) obsahující *Nocturno Op. 27, č. 1* a *Polonaise v B major Op. 71, No. 2* od Frédérica Chopina, *Fantasy c moll* od *Wolfganga Amadeusa Mozarta* a díla od Lea Delibesa, Stephena Hellera, a několik vlastních písní.⁷

Nalezený záznam s hlasem Leschetitzkého (Vídeň, 17. ledna 1907), který v něm německy prohlašuje své životní krédo:

„Není život bez umění ani umění bez života. Srdce lidí nezaujmete pouze stupnicemi a terciemi, ale ušlechtilým zpěvem, čistým, silným, jemným a tichým. Ne stupnicemi a terciemi získává se srdce lidí, ale krásou písň, hloubkou citů a ušlechtilostí tónů.“⁸

---

⁷ Małgorzata Kosińska, Polskie Centrum Informacji Muzycznej, Związek Kompozytorów Polskich, październik 2007

⁸

Borucki, M. *Wielcy zapomiani. Polacy, którzy zmienili świat I*. Kraków : Wydawnictwo MUZA S. A., 2016., s. 23

1. 2. 1 KLAVÍRNÍ TVORBA T. LESZETYCKÉHO

Reverie, Nocturne No.1, Op.1 (p.1850)

2 Piano Pieces Op.2 (pub.1850)

Les Pecheurs au Bord de la Mer for Piano, Op.3 (1851)

Souvenir de Venise, Op.4 (1851)

Grande Polka de Caprice, Op.5

4 Songs, Op.6

Le Dialogue d'amour, Romance for Piano, Op.7 (1852)

2 Pieces for Piano, op.8 (1852) 1.Impromptu a la Mazurka 2. Mazurka

Souvenir de Gräfenberg for Piano, Op.9 (1852)

La Cascade, Etude for Piano, Op.10 (1852)

6 Improvisations for Piano, Op.11 (pub.1852–54) 1.La doux Reve, Impromptu
2.Le Souvenir, 3. Le Premier Amour, Impromptu, 4.Barcarolle Napolitaine, 5.Chant
du Soir, 6.La Petite Coquette, Scherzino

Nocturne No.2, op.12

Andante Finale de Lucia di Lammermoor by Donizetti, for Piano Left-hand
(1854/55), op.13

Les Adieux, Romance for Piano, op.14 (1856/57)

Souvenir de St. Petersburg, Mazurka, op.15 (1854/55)

Les Clochettes, Impromptu for Piano, op.16 (1854/55)

Marche Militaire, op.17

6 Meditations for Piano, op.18 (1854/55)

No.1 - La Melusine

No.2 - Response

No.3 - L'approche de Printemps

No.4 - Berceuse

No.5 - Decouragement

No.6 - Consolation

Perpetuum mobile, Etude-Caprice, op.19 (1854/55)

Polka de Salon, op.21 (1854/55)
Valse chromatique for Piano, op. 22 (1857)
Filigrane-Polka for Piano, op.23 (pub.1857)
2 Mazurkas for Piano, op.24 (pub.1861)
Toccata, Morceau de Salon, Op.25(a)
Scherzino-Improptu for Piano, Op.25(b) (pub.1861)
6 Gesänge f. tiefe Stimme, Op.26
2 Gesänge for Soprano or Tenor with Piano, op.28 (pub.1861)
Des Woiwoden Tochter. Ballade v. E(manuel) Geibel, Op.29 (pub.1862)
3 Lieder, op.3
6 Lieder, op.32 (pub.1866)
5 Songs, op.33
2 Piano Pieces, op.35, 1. Le Bal d'hier, Mazurka-Reverie, 2. Souvenir d'Ischl, Valse
4 Piano Pieces, op.36
Valse-Caprice, op. 37
2 Piano Pieces, op.38, 1. Menuetto capriccioso, 2. Mazurka-Improptu
Souvenirs d'Italie, Suite for Piano, op.39:
1 Barcarola (Venice)
2 Le Lucciole, Scherzo (Como)
3 Canzonetta, Toscana all' Antica (Firenze)
4 Mandolinata (Rome)
5 Tarantella (Naples)
6 Siciliana all' Antica (Cantania)
A la Campagne, Suite for Piano, op. 40
1 Etude
2 Romance
3 Intermezzo
4 Melodie a la Mazurka
5 Danse a la Russe]]
3 Etudes Caracteristiques for Piano, op.41

2 Piano Pieces, op.42

1 Fantasie-Nocturne

2 Valse Coquette

2 Piano Pieces, op.43

1 Serenata

2 La Piccola, Etude

Pastels, 4 Morceaux for Piano, op.44

1 Prelude

2 Gigue

3 Humoresque

4 Intermezzo in Octaves

2 Arabesques for Piano, op.45

Tales of Childhood for Piano, op.46

2 Morceaux for Piano, op. 47

1 Nocturne

2 Scherzo

3 Pieces for Piano, op. 48

1 Prelude-Humoresque

2 Intermezzo Scherzando

3 Etude Heroique

2 Preludes for Piano, op. 49

1.3 JÓZEF WIENAWSKI

1837 - 1912

Skladatel, jeden z nejvýznamnějších pianistů devatenáctého století, stejně tak velký učitel a dirigent.

Józef Wieniawski, bratr Henryka Wieniawského, se narodil 23. května 1837 v Lublinu, zemřel 11. listopadu 1912 v Bruselu. Studoval v Paříži, Weimaře a Berlíně. Spolu se svým bratrem vystupoval po celém světě v koncertních sálech, mimo jiné v Polsku, Rusku, Německu, Rakousku a Francii. Byl také jedním ze zakladatelů *Varšavské hudební společnosti*, profesorem konzervatoře v Moskvě a v Bruselu, kde vznikly všechny jeho orchestrální skladby.

"Nejenom Henryk Wieniawski je hlavním pilířem této dynastie, ale i Joseph. Oba hráli v Poznani, dlužíme jim úctu a obdiv."⁹ Vyjádřil se ředitel Mezinárodní soutěže. H. Wieniawského Andrzej Wituski, který také oznámil úsilí zahájit práci na vytvoření katalogu všech děl Józefa Wieniawského.

Jeden z prvních učitelů Wieniawského v Lublinu byl Franciszek Synek. Ve věku deseti let se přestěhoval do Paříže, kde absolvoval čtyři roky studia na konzervatoři, studoval pod vedením Petra Josefa Zimmermanna a Antoniho Francise Marmontela. Klavírní techniku taky zdokonalil pod vedením strýce Edwarda Wolffa. Lekce kompozice a komorní hudby mu uděloval Charles Alentana a Karol Walenta. Univerzitu absolvoval a obdržel nejvyšší ocenění *Prémier Grand Prix* (za hru na klavír a harmonii).

Jeho virtuózní kariéra a kompozice začaly ve věku 10 let spolu s jeho starším bratrem v Paříži. Mladí hráli společně jako zázračné děti, které vyvolávali v posluchačích výbuchy potlesku a nadšení v koncertních sálech ruské říše (asi 200 koncertů za dva roky), Německu, Rakousku, Belgii a Francii.

V roce 1859 se přestěhoval do Varšavy, kde se věnoval organizaci hudebních večerů, na kterých kromě něho vystupovali taky: J. Hornziel, J. Goebelt, A. Wieniawski (bratr), M. Kalergis, M. Więckowska, F. Dulcken, Ignacy Jan Paderewski.

Pak se usadil v Paříži kde Stanisławowi Moniuszkowi poskytoval cenné služby při propagaci jeho skladeb ve Francii. Díky snahám Jozefa Wieniawského se v Paříži objevil v roce 1862 s Moniuszkovými 34 písněmi s francouzským textem G. Flaxlandem. Ve Francii se taky snažil prezentovat jednu Moniuszkovou operu.

V roce 1864 se přestěhoval do Moskvy, kde byl původně učitelem tzv. hudebních tříd ruské hudební společnosti a od roku 1866 profesorem a sekretářem

---

⁹ Dziębowska, E. *Encyklopedia muzyczna PWM Wienawski. Od legendy do konkursu*. Warszawa : PWM, 2011, s. 67

umělecké rady konzervatoře. Po roce však otevřel soukromé hudební kurzy, ve kterých měl kolem 700 studentů.

V roce 1870 se znovu usadil ve Varšavě, kde často navštěvoval koncerty. V roce 1871 byl jedním ze zakládajících členů Varšavské hudební společnosti. Ve stejném roce natočil svůj třetí a poslední koncert v Krakově; V roce 1872 hrál v Drážďanech a v roce 1875 hrál ve Wroclavi jediný recitál.

Józef Wieniawski vyvinul rozsáhlou a intenzivní činnost ve Varšavě, zvláště když nastoupil jako ředitel hudební společnosti v roce 1875 po Alexandrovi Zarzyckému. Pořádal symfonické koncerty a pozval k spolupráci s nejvýznamnějšími zahraničními sólisty. Po třech letech provozu odstoupil z volby a odešel do Francie.

V roce 1878 se stal profesorem klavíru na konzervatoři v Bruselu, kde úspěšně uspořádal komorní koncerty v Palais des Beaux Arts (spolu s Jenő Hubay) a Salle de la Grande Harmonie (ve spolupráci s Eugene Ysaÿe). V roce 1889 se oženil s Melanie Hilsheimer, dcerou bankéře v Drážďanech, se kterým měl syna a dvě dcery, Elisabeth - violonistku a houslistu Marcelu.

Od roku 1900 uděloval vlastní *Séances de Piano*. V roce 1896 získal za svou práci čestné členství ve WTM. Jeden z posledních koncertů zahrál Wieniawski v Lipsku v roce 1910.

1. 3. 1 **KLAVÍRNÍ TVORBA J. WIENAWSKÉHO**

Polka brillante op. 11 (1852)

2 Idyly op. 1: 1. Epanchement, 2. La barque (1854)

Valse de concert Op. 3 (1854)

Fantázie a koncertné variace des motifs de la Sonnambula de Bellini op. 6

2 koncertné kusy Morceaux: 1. Barcarolle-Caprice op. 9, 2. Romance-Etude Op. 10 (1855)

Tarantelle op. 4 (1855)

Pensée fugitivní op. 8 (1856)

Adagio e rondo giocoso (1857)

Fantaisie brillante (1858)

Polonaise op. 13 (cca 1858)

Píseň bez slov (1858)

Souvenir d'un valse op. 18 (1858)

Rondeau op. 15 (1859)

Impromptu op. 19 (1860)

Souvenir de Lublin. Romance variée op. 12 (cca 1860)

Sonáta b mol Op. 22 (1860)

Polonéza triomphale op. 21 (1862)

8 Mazurek op. 23 (cca 1865)

8 Romances sans paroles op. 14 (1869)

Fantaisie et fugue op. 25 (cca 1875)

Etude de concert op. 33 (cca 1875)

Deuxième Impromptu op. 34 (cca 1875)

Deuxième Tarantelle op. 35 (cca 1875)

Deuxième Etude de concert op. 36 (cca 1875)

Troisième Polonaise op. 27 (1879)

Deuxième valse de concert op. 30 (1880)

Barcarolle op. 29 (1884)

Ballade op. 31 (1884)

Nocturne op. 37 (1884)

Sur l'Océan Op. 28 (1887)

6 pièces romantiques op. 39: 1. Idylle, 2. Evocation, 3. Jeux de Flées, 4. Ballade, 5. Elégie orientale, 6. Scène rustique (1889)

Mazourka de concert Op. 41

24 Etudes de mécanisme et de style op. 44 (1890)

Rêverie op. 45 (1890)

Valse-Caprice op. 46 (1890)

Polonaise op. 48 (cca 1895)

4 Klavierstücke (Morceaux) op. 51:

Impromptu, 2. Etude, 3. Tristesse, 4. Valse (1898)

1. 3. 2 KOMORNÍ TVORBA J. WIENAWSKÉHO

Allegro de sonate op. 2 pro housle a klavír (1848) spolu s Henrykem Wieniawskim

Duet na finské motivy pro housle a klavír (1851)

Grand Duo Polonais D dur op. 5 pro housle a klavír, společně s Henrykem Wieniawskim (op.8)

Sonáta d mol, Op. 24 pro housle a klavír (cca 1875),

Sonáta v E dur, Op. 26, pro violoncello a klavír (cca 1875)

Quartet a mol, Op. 32 pro dvě housle, viola a violoncello (cca 1880), také přepsaný pro 4 ruční klavír

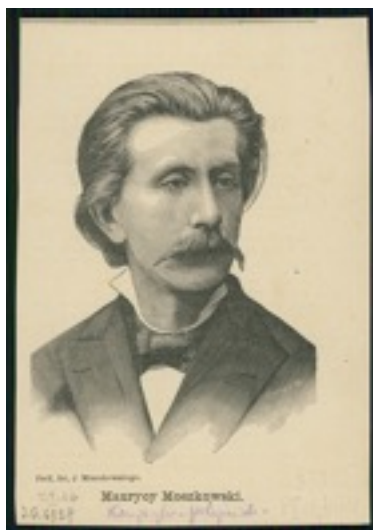
Trio v G dur op. 40 pro klavír, housle a violoncello (cca 1885)

2 Písně pro spěv a klavír op. 17: 1. Jarní píseň, 2. Podzimní píseň

Modlitba k Nejsvětější Panně Marii, Op. 16 pro spěv a klavír nebo varhany

Koncert g moll op. 20 pro klavír a orchestr (1858)

1. 4 MAURYCY MOSZKOWSKI 1854 - 1925

Německý skladatel, klavirista a dirigent, jehož rodina se přistehovala z Polska. Narodil se 23. srpna 1854 ve Vroclavi, zemřel 4. března 1925 v Paříži. V roce 1865 se s rodiči přestěhoval do Drážďan, kde byl přijat na konzervatoř. Poté, co se přestěhoval do Berlína v roce 1869, studoval hru na klavír v škole Eduarda Franka a skladbu pod vedením Friedricha Kiela, poté na Klause Neue Akademie der Tonkunst Theodora Kullaky. Právě tam vee svých 17 letech začal pedagogické kariéru a v roce 1872 nastoupil do své vlastní klavírní třídy, kterou vedl již 25 let.

Moszkowski začal svou klavírní kariéru ve věku 19 let s koncertem v Berlíně za přítomnosti Ference Liszta. Vystupoval mnohokrát v Berlíně, Vídni, Paříži Londýně a Varšavě. Jeho koncertní repertoár byl založen hlavně na klasické a romantické hudbě, hrál spoustu kompozic Fryderyka Chopina a mnoho z jeho vlastních skladeb. V červenci 1880 se jeho symfonická báseň *Jeanne d'Arc*, Op. 19. Ve druhé polovině roku 1880. Ze zdravotních důvodů musel přerušit klavírní představení. Věnoval se hlavně skladbě a dirigování.

Prosazoval díla Ludvíka van Beethovena, Richarda Wagnera, španělské dílo, které mělo zvláštní nálady, ale i vlastní skladby. V březnu 1889 uspořádal ve Varšavě koncert, z něhož byl výtěžek věnován na výstavbu budovy Varšavské hudební společnosti. Napsal úvod a baletní hudbu pro vlastní operu *Boabdil der*

letzte Maurenkönig op. 49. V únoru 1890 uspořádal koncert skladby v divadle Velkého divadla ve Varšavě, během kterého představil *Houslový koncert C dur op. 30 a Suitu g mol Op. 39 pro orchestr.* V roce 1892 měl koncert ve Vídni k příležitosti Světové výstavy. V roce 1893 byl jmenován (spolu s Julianem Falatem) členem Akademie výtvarných umění v Berlíně. Roku 1897 se Moszkowski natrvalo přestěhoval do Paříže, kde byl v roce 1899 přijat na Akademii výtvarných umění. V roce 1903 se spolu s Edvardem Griegem zúčastnil odhalení památníku Richarda Wagnera v Londýně.

Postupující nemoc přerušila kariéru Maurice Moszkowského. Kromě toho mu první světová válka způsobila úpadek, protože investoval značné množství peněz do německých, polských a ruských dluhopisů. K podpoře duchovně a hmotně nemocného umělce v roce 1921 se konal koncert v Carnegie Hall v New Yorku, kde se zúčastnilo 15 nejvýznamnějších světových klavíristů.

1. 4. 1 KLAVÍRNÍ TVORBA M. MOSZKOWSKÉHO

Albumblatt op. 2 pro klavír

3 Moments musicaux op. 3 pro klavír

Hommage à Schumann op. 5, klavírní fantázie

Fantaisie Impromptu op. 6 pro klavír

3 Moments musicaux op. 7 pro klavír

5 Waltzer op. 8 pro 4 ruční klavír

3 Stücke op. 11 pro 4 ruční klavír

5 Spanische Tänze op. 12 pro 4 ruční klavír

6 Stücke op. 15 pro klavír (1875)

3 Klavierstücke v Tanzform Op. 17 pro klavír

5 Konzertstücke op. 18 pro klavír

Album Espagnol op. 21 pro klavír pro 4 ruce
Aus aller Herren Ländern Op. 23, 6 ks pro 4 ruční klavír
Tři koncertní etudy op. 24 pro klavír
Deutsche Reigen op. 25 pro 4 ruční klavír
2 Konzertstücke op. 27 pro klavír
5 miniatur op. 28 pro klavír
6 Morceaux op. 31 pro klavír
4 Klavierstücke op. 33 pro 4 ruční klavír
3 Morceaux op. 34 pro klavír
8 Morceaux caractéristiques op. 36 pro klavír (1886)
Caprice espagnol op. 37 pro klavír
Scherzo-Valse op. 40 pro klavír
3 Morceaux poétiques op. 42 pro klavír (1886)
2 Morceaux Op. 43 pro 4 ruční klavír
2 Morceaux Op. 45 pro klavír
Dvě koncertní etudy op. 48 pro klavír
Apartmá G dur Op. 50 pro klavír (1892)
4 Polnische Volkstänze op. 55 pro 4 ruční klavír
Frühling op. 57, 5 kusů pro klavír (1896)
Tristesses et sourires op. 58 pro klavír (1896)
Klavírní koncert v E dur Op. 59 (1898)
Tři mazurky Op. 60 pro klavír (1898)
Ecole des doubles-notes op. 64 pro klavír
3 Neue spanische Tänze op. 65 pro 4 ruční klavír (1900)
Pensées fugitives op. 66 pro klavír
4 Morceaux op. 68 pro klavír (1902)
Koncertní valčík ve F dur Op. 69 pro klavír (1902)
Patnáct virtuózních etud Per aspera ad astra op. 72 pro klavír (1903)
3 Morceaux op. 73 pro klavír
Kaleidoskop op. 74 pro 4 ruční klavír (1905)

10 Pièces mignonnes op. 77 pro klavír (1907)
6 Morceaux op. 83 pro klavír
3 Morceaux op. 86 pro klavír
3 Morceaux op. 87 pro klavír
Velký koncertní valčík v G dur Op. 88 pro klavír (1912)
Tanzmomente op. 89 pro klavír (1912)
20 Obratnost a styl Études op. 91 pro klavír
12 Études op. 92 pro levou ruku, klavírní tvorba
6 Morceaux op. 93 pro klavír (1916)
Le maître et l'Élève op. 96 pro 4 ruční klavír (1920)

1. 4. 2 KOMORNÍ TVORBA M. MOSZKOWSKÉHO

2 Lieder op. 9 pro spěv a klavír, slova W. Sachse
3 Lieder op. 13 pro spěv a klavír, slova Nikolaus Lenau, Heinrich Heine a J. Wolff
2 Konzertstücke op. 16 pro housle a klavír
Jeanne d'Arc op. 19, symfonická báseň (1876)
5 Lieder op. 22 pro spěv a klavír, slova Adelberta von Chamisso
3 Lieder op. 26 pro spěv a klavír, slova C. Wittowsky
3 Pièces de concert op. 29 pro violoncello a klavír
Suite Suit Op. 71 pro 2 housle a klavír
Suite Suit Op. 79 pro orchestr
4 Morceaux op. 82 pro housle a klavír (1909)

1. 5 LUDOMIR RÓŻYCKI

1883 - 1953

Skladatel, dirigent a pedagog. Narodil se 18. září 1883 ve Varšavě, zemřel 1. ledna 1953 v Katovicích.

Studoval klavír ve třídě Aleksandra Michałowského, hudební teorii u Gustawa Rogulskiego a Michala Biernackiho a kompozici pod vedením Zygmunta Noskowského na Institutu hudby ve Varšavě. Absolvoval v roce 1904 se zlatou medailí. V letech 1904-2007 pokračoval ve studiu kompozice s Engelbertem Humperdinckem na Akademii der Künste v Berlíně.

Jako skladatel debutoval se symfonickým učencem Stańczykem op. 1 vystoupil v únoru 1904 ve Varšavské filharmonii pod taktovkou Emila Młynarského. V roce 1905, spolu s Karol Szymanowski, Grzegorz Fitelberg a Apolinarym Szeluto založil společnost mladých polských skladatelů - skupina působící až do roku 1912 na podporu nové polské hudby v zahraničí. V roce 1907 po zamítnutí návrhů na postu profesora konzervatoře v Oslu, se přestěhoval do Lvova, kde čtyři roky

působil jako dirigent opery a třídy klavíru na konzervatoři v haličské hudební společnosti. V roce 1912 získal 1. cenu za symfonickou báseň King Kofetua Op. 24 v soutěži skladatelů, která se konala při příležitosti 10. výročí Varšavské filharmonie. Od roku 1912 do roku 1918 zůstal v Berlíně, odkud umělecky cestoval do Švýcarska, Itálie a Francie. V roce 1918 se natrvalo vrátil do Varšavy - na krátkou dobu byl dirigentem v Teatru Wielki.

V meziválečném období se podílel na novinářských, organizačních a pedagogických aktivitách. V roce 1926 se podílel na založení Polské asociace skladatelů a stal se prvním prezidentem. V letech 1930-32 přednášel na Varšavské konzervatoři. Během druhé světové války se podílel na konspiračních koncertech jako pianista a doprovod. Różycki se po porážce Varšavského povstání uchýleně přesunul do Osieczany poblíž Krakova. V té době byli spálené mnohé z jeho rukopisů. Po ukončení války se usadil v Katowicích, kde absolvoval pedagogickou činnost na Státní vysoké škole hudby. V letech 1945-46 byl děkanem Teorie, kompozice a dirigování fakulty Katowické univerzity. Poslední roky svého života trávil při rekonstrukci bodů zničených během války.

Ludomir Różycki získal mnoho ocenění a vyznamenání. V roce 1925 mu byl udělený policejní kříž Polonia, v roce 1937 zlatá medaile francouzské vlády pro balet *Apollo a dívka* a Národní hudební cena za fantastickou operu *Eros a Psyche op.40*, 1946 zlatý kříž za zásluhy, 1950 pořadí pracovní síly první třídy, 1951 velitelský kříž s Polonia hvězdou Restituta, v roce 1952 první stupeň státní ceny za celou tvorbu. Od roku 1945 byl členem svazu polských skladatelů.

1. 5. 1 KLAVÍRNÍ TVORBA L. RÓŽYCKÉHO

Prelúdia Op. 2 pro klavír (1904)

Dva prelúdia a dva noctura Op. 3 pro klavír (1904)

Hra vín op. 4 pro klavír (1904)

4 Impromptus op. 6 pro klavír (1904)

Ballade op. 18 pro klavír a orchestr (1904)

Fantasia Op. 11 pro klavír (1905)

3 Morceaux op. 15 pro klavír (1905)

Contes d'une horloge op. 26 pro klavír (1905)

Air, Mirage, Un Réve op. 28 pro klavír (1905)

Balladyna op. 25, básně pro klavír (1909)

Klavírní kvintet c mol op. 35 (1913-16)

Laguna op. 36 pro klavír (1915)

Polské tance Op. 37 pro klavír (1915)

9 Esquisses op. 39 pro klavír (1915)

4 Intermezzi Op. 42 pro klavír (1915-18)

Koncert pro klavír č. 1 v g mol Op. 43 (1917-18)

Fantasiestücke op. 46 pro klavír (1919)

Itálie op. 50 pro klavír (1923)

Čtyři skladby op. 52 pro klavír (1924)

Slávik op. 55 pro klavír (cca 1933)

Klavírní koncert č. 2 (1941-42)

1. 5. 2 KOMORNÍ TVORBA L. RÓŽYCKÉHO

Dvě melódie op. 5 pro housle nebo violoncello a klavír (1904 - 1909)

Osm písní k opeře Tadeusze Micinského pro spěv a klavír (1904)

Sonáta pro violoncello a klavír op. 10 (1906)

Čtyři skladby ze série Orfan op. 12 pro spěv a klavír (1906)

Šest písní op. 14 pro spěv a klavír (1906)

Šest písní k slovům Tadeusza Micinského op. 16 pro spěv a klavír (1906)

Tři skladby op. 19 pro spěv a klavír (1908)

Tři erotiká op. 51 pro spěv a klavír (1923)

Tři písně na slova Cypriána Kamila Norwida Op. 23 pro spěv a klavír (1909)

Dva noctura op. 30 pro housle a klavír (1909)

Rhapsody op. 33 pro klavír, housle a violoncello (1909-13)

1. 6 **ARTUR RUBINSTEIN** 1887 - 1982

Pianista, narozený 28. ledna 1887 v Lodži, zemřel 20. prosince 1982 v Ženevě. Ve 20. století mnoho klavíristů dosáhlo světové slávy, ale jen jednomu se podařilo sladit populární hudbu s přezdívkou *Král života*.¹⁰

Artur Rubinstein neskrýval svůj vkus, jeho tvorba byla věnována třem tématům: hudbě, ženám a výbornému jídlu. Byl to velmi kosmopolitní člověk, mluvil osmi jazyky, během svého života žil v Polsku, Německu, Francii, Anglii, USA, Španělsku a Švýcarsku. Díky talentu získal fantastické jmění, které mu umožnilo vést luxusní život, o který se vždy snažil. Cítil se perfektně ve slávě tohoto světa, vždy schopen zaměřit pozornost na sebe. Byl to skutečná duše společnosti, skvělý příběh, největší přitažlivost večera. Když byl Rubinstein přítomen na těchto večírcích, jedl, kouřil doutník, pil šampaňské a dělal to, co dokázal nejlépe - samozřejmě, s výjimkou hraní na klavír a vyprávěl nádherné příběhy. Dobrý život byl velmi důležitou součástí jeho obrazu, měl silnou osobnost a byl velmi

---

¹⁰ Rubinstein, A. *Moje mláde léta, Seria Pamietniki Muzyczne*. Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1986, s. 76

sympatický, chtěl být soucitný - pro něj to bylo důležité. Jeho první klavírní lekce byly u Adolfa Prechnera v Lodži. Zde ve svých sedmi letech natočil své první veřejné vystoupení - poté hrál díla Wolfganga Amadea Mozarta, Franze Schuberta a Felixe Bartholdyho - Mendelssohna. Studium pokračoval pod Alexandrem Rózyckim ve Varšavě. V roce 1897 se přestěhoval do Berlína, kde se na Hochschule für Musik učil hrát na klavír s Heinrichem Barthem, teorii pod vedením Maxe Bruche a Roberta Kahna.

Jeho klavírní debut se konal 1. prosince 1900 v Beethoven-Saal v Berlíně. Klavírní koncert A dur Wolfganga Amadea Mozarta a Klavírní koncert g moll od Camille Saint-Saëns za doprovodu Berlínské filharmonie pod taktovkou Josefa Řebíčka. Koncert se stal uměleckým triumfem Rubinsteina. V dubnu 1902 vystoupil na koncertu Saint-Saëns Rubinstein ve Varšavské filharmonii pod taktovkou Emila Mlynářského. V roce 1903 byl dvakrát pozván Ignacym Janem Paderewskim do své švýcarské vily v Riondu Bossona, aby se mohl poradit. V roce 1904 se přestěhoval do Paříže, kde se setkal s impresáři Gabrielem Astrucem, s nímž podepsal smlouvu o pořádání koncertů. Od té doby začala jeho velká mezinárodní kariéra. Prohlídky po celém světě - v roce 1906, ve Spojených státech amerických (Carnegie Hall v New Yorku, Philadelphia, Chicago, Boston), Vídeň, Řím, Rusko, Londýn (hrál v duu s Pablo Casals a Jacques Thilbaud), ve Španělsku, dále mnoho koncertů ve Varšavě (řada recitálů, komorních koncertů, včetně koncertů s houslistou Pavlem Kochanskym a violoncellistou Janem Sebelikiem a s Varšavskou filharmonií pod taktovkou Emila Mlynarski Fitelberg Gregory a Henry Opieński. V letech 1917-18 uskutečnil svůj první umělecký výlet do Jižní Ameriky - hrál v Buenos Aires, hrál opakovaně v Montevideu, Santiagu de Chile a Rio de Janeiro.

V roce 1938 po zveřejnění antisemitských zákonů Mussolini zrušil vyhlášené koncerty v Itálii, vrátil italskou medaili, který mu dali italské úřady a v říjnu 1939 cestoval se svou rodinou do Spojených států (v roce 1946 získal americké

občanství). Jako důkaz protestu proti nacistickým zločinům odmítl dokončit kariéru klavíristů v Německu.

Po druhé světové válce poprvé navštívil Polsko v roce 1958 a koncertoval v Krakově a Varšavě. V roce 1960 byl čestným předsedou poroty 6. mezinárodní klavírní soutěže. Frederic Chopin (účinkoval při zahájení soutěže *Klavírní koncert f moll* od Fryderyka Chopina za účasti Národního filharmonie pod taktovkou Witold Rowicki). V roce 1966 zahájil 10. ročník Mezinárodního festivalu soudobé hudby Varšavský podzim Symfonie č.4 od Karola Szymanowského; Národní filharmonický orchestr byl provozován Stanisławem Wisłockim. V roce 1975 vystoupil na jubilejním koncertu u příležitosti 60. výročí Lodži filharmonie - hrál *Koncert f moll* Chopin a klavírní koncert v E-dur od Ludwiga van Beethovena se Lodži filharmonií pod taktovkou Henryka Czyża. Naposledy veřejně vystoupil v květnu 1976 v Wigmore Hall v Londýně a v roce 1979 navštívil Polsko a jeho domovské město.

Artur Rubinstein počas své více než 80-leté kariéry klavíristy došel zahrál koncerty více než šest tisíc krát. Jeho repertoár zahrnovaly téměř kompletní klavírní literaturu - dominují klasické a romantické hudby, ale také představil koncerty moderní hudby - díla Karola Szymanowského, Aleksandra Skriabina, Maurica Ravela, Isaaca Albéniza, Manuela de Falla, Heitora Villa-Lobosa, Francisa Poulenca, Dariusa Milhauda.

1. 6. 1 KLAVÍRNÍ TVORBA ARTURA RUBINSTEINA

Op.1 - *Ondine, Etude*

Op.3 - *2 Mélodies for Piano*

Op.4 - *Mazurka-Fantasia*

Op.5 - *3 Piano Pieces*

Op.6 - *Tarantelle*

Op.7 - *Impromptu-caprice*

Op.8 - *3 Interieures for Piano*

Op.9 - *Octet for Piano, Strings & Winds*

Op.10 - *Kamenniy-Ostrov, 24 Piano Sketches*

Op.12 - *Piano Sonata No.1 in E minor*

Op.14 - *Le Bal for Piano*

Op.15 - *2 Piano Trios*

Piano Trio No.1 in F major

Piano Trio No.2 in G minor

Op.20 - *Piano Sonata No.2 in C minor*

Op.21 - *3 Caprices for Piano*

Op.22 - *3 Serenades for Piano*

Op.23 - *6 Etudes for Piano*

Op.24 - *6 Preludes for Piano*

Op.25 - *Piano Concerto No.1 in E minor*

Op.26 - *2 Morceaux for Piano*

Op.28 - *2 Morceaux for Piano*

No.1. Nocturne in G $\flat$ major

No.2. Caprice in E $\flat$ major

Op.29 - *2 Trauermärche for Piano*

Op.30 - *2 Morceaux for Piano*

Op.35 - *Piano Concerto No.2 in F Major*

Op.37 - *Acrostychon No.1 for Piano*

- Op.38 - ***Suite in zehn Sätzen for Piano***
- Op.41 - ***Piano Sonata No.3 in F major***
- Op.44 - ***6 Soirees a St. Petersburg for Piano***
- Op.45 - ***Piano Concerto No.3 in G Major***
- Op.45b - ***Barcarolle for Piano No. 2 in A minor***
- Op.50 - ***6 Character Pieces for Piano Four-Hands***
- Op.51 - ***6 Morceaux for Piano***
- Op.52 - ***Piano Trio No.3 in Bb Major***
- Op.53 - ***6 Fugues (En Style Libre) Introduites de Préludes pour Piano***
- Op.69 - ***5 Morceaux for Piano***
- Op.70 - ***Piano Concerto No.4 in D minor***
- Op.71 - ***3 Morceaux for Piano***
- 1 Nocturne in A ♭ Major
- 2 Mazurka in F minor
- 3 Scherzo in D ♭ Major
- Op.73 - ***Fantasie in F minor for 2 Pianos***
- Op.74 - ***Morgen, Cantata***
- Op.75 - ***Album de Peterhof, 12 Morceaux for Piano***
- Op.77 - ***Fantasy in E minor for Piano***
- Op.81 - ***5 Etudes for Piano***
- Op.82 - ***7 Danses Nationales for Piano***
- Op.84 - ***Fantasy for Piano With or Without Orchestra in C Major***
- Op.85 - ***Piano Trio No.4 in A Major***
- Op.88 - ***Theme & Variations for Piano***
- Op.89 - ***Sonata for Piano Four-Hands***
- Op.93 - ***Verschiedene Stücke for Piano (includes Barcarolle No.5. Pub.1873)***
- Op.94 - ***Piano Concerto No.5 in E ♭ Major***
- Op.100 - ***Piano Sonata No.4 in A minor***
- Op.103 - ***Bal Costume, Suite de Morceaux Caracteristiques pour Piano 4H***

Op.104 - **6 Morceaux for Piano**

Op.109 - **Soirees Musicales, 17 Pieces for Piano**

Op.114 - **Acrostychon No.2 for Piano**

Op.118 - **Souvenir de Dresden for Piano**

Barcarolle No.4 for Piano in G major (pub. 1862, Bote & Bock)

Barcarolle No.5 - see Op.93

Barcarolle No.6 in C minor (pub.1884)

Cadenzas for Beethoven's Piano Concerto No.1

Cadenza for Beethoven's Piano Concerto No.2 (First Movement)

Cadenza for Beethoven's Piano Concerto No.3 (First Movement)

Cadenzas to Beethoven's Piano Concerto No.4

Etude on False-Notes for Piano in C major

Fantaisie sur des Melodies Hongroises

Impromptu

Mélancolie

3 Mélodies caractéristiques

Transcriptions for Piano

Valse-Caprice in E-flat major (1870)

1. 6. 2 KOMORNÍ TVORBA A. RUBINSTEINA

Op.2 - **2 Fantaisies sur des chansons populaires Russes**

Op.11 - **9 Salon Pieces**

No.1-3 for Violin & Piano

No.4-6 for Cello & Piano

No.7-9 for Viola & Piano

String Quartet No.2 - in C minor

Op.28 - **2 Morceaux for Piano**

No.1. Nocturne in G $\flat$ major

No.2. Caprice in E ♭ major

Op.29 - **2 Trauermärche for Piano**

Op.30 - **2 Morceaux for Piano**

Op.32 - **6 Lieder from Heine for Voice and Piano**

Op.33 - **6 German Songs**

Op.34 - **12 persische Lieder**

Op.55 - **Quintet for Piano and Winds in F Major**

Op.57 - **6 German Songs**

Op.59 - **Quintet for Strings in F Major** (also arranged as a Piano Quartet)

Op.60 - **Ouverture de Concert for Orchestra**

Op.63 - **Die Nixe, for Womens' Chorus and Alto Solo, with Accompaniment of Piano**

Op.66 - **Quartet for Piano and Strings in C Major**

Op.99 - **Quintet for Piano and Strings in G minor**

Op.102 - **Caprice russe for Piano and Orchestra**

Op.108 - **Piano Trio No.5 in C minor**

Op.113 - **Konzertstück in Ab Major**

Op.115 - **10 German Songs**

Op.116 - **Antonius und Kleopatra for Orchestra**

Romance for Violin and Piano

1.7 WITOLD LUTOSLAWSKI

1913 - 1994

Narodil se 25. ledna 1913 ve Varšavě, zemřel 7. února 1994. Významný polský světový skladatel a dirigent. Učit se hrát na klavír začal jako šestileté dítě. Byl studentem Helen Hoffmanové, po roce 1924 Józefa Śmidowicza, poté Artura Taube. V letech 1926-32 absolvoval hodiny houslí ve třídě Lídií Kmitowej. Od roku 1928- 1932 navštěvoval soukromé hodiny hudební teorie a kompozice u Witolda Maliszewského. Pod jeho vedením složil v roce 1930 své první veřejné představení o dva roky později na Varšavské konzervatoři - skladbu *Chimera Dance* pro klavír.

V roce 1932 se přihlásil na Akademii múzických umění, kde pokračoval ve studiu skladby u Maliszewského, klavír ve třídě Jerzyho Lefeldy (klavírní diplom získal v roce 1936, skladatelský diplom získal za kompozici *Requiem pro soprán, smíšený sbor a orchestr* 1937). V letech 1931-33 byl také studentem matematické fakulty na Varšavské univerzitě. Za svůj skladatelský debut považoval cyklus *Symfonické variace* (1936-38).

Lutosławského dobře vypadající umělecká kariéra byla přerušena druhou světovou válkou. Roky nacistické okupace musel přečkat ve Varšavě. V tomto období se živil hraním na piáno v známých varšavských kavárnách SiM a Actora v duu s kolegou Andrzejem Panufnikiem. Jediný kus zachovalý z toho období jsou *Variace na Paganiniho téma pro dva klavíry (1941)*.

Po válce se Witold Lutosławski usadil ve Varšavě. V roce 1946 se oženil s Marií Danutou Boguslawskou. Začal se podílet v organizaci *Svazů polských skladatelů*. Do této asociace byl aktivně zapojen až po zbytek svého života jako člen orgánů a spoluorganizátor mezinárodního festivalu současné hudby *Varšavský podzim*. Nikdy se nezávázal se žádnou konkrétní hudební školou. Naopak rád se zúčastňoval skladatelských kurzů: v roce 1962 - v Berkshire Music Centre v Tanglewoodu, Massachusetts. Edgar Varese a Milton Babbitt, 1963 a 1964 Darlingtonova letní škola hudby, 1966 - Stockholm Academy Aarhus v Dánsku. V sedmdesátých a osmdesátých letech přijal jen občasné pozvánky na přednášky věnované své vlastní práci.

Od roku 1963 se aktivně podílel jako dirigent, začal s premiérou své kompozice *Tři básně Henry Michaux pro sbor a orchestr (1961-63)*. Dirigování se aktivně věnoval po zbytek svého života. Jako dirigent podnikal mnoho uměleckých zájezdů, včetně Francie (1964), Československa (1965), Holandska (1969), Norska a Rakouska (1969). Dirigoval Los Angeles Philharmonic Orchestra, San Francisco Symphony, BBC Symphony Orchestra, London Sinfonietta, Orchestre de Paris a WOSPRiTV.

Tvorba Witolda Lutosławského se setkala s mnoha ohlasy a velkým uznáním. Získal mnoho ocenění a vyznamenání, mimo jiné udělení polských skladatelů (1959, 1973), Cenu ministra kultury a umění (1962), Státní cenu (1955, 1964, 1978), první cenu na Mezinárodní tribuně skladatelů v Paříži (1959, 1962, 1964, 1968). V roce 1983 byl poctěn uměleckou cenou výboru nezávislé kultury *Solidarita*, v roce

1985 mu byla udělena zlatá medaile od Royal Philharmonic Society v Londýně, v roce 1992 zlatá medaile a titul *Muzikant roku 1991* z britské Incorporated Society hudebníků a medaile Stockholm Concert Hall Foundation, a 1993 - Polar Music Prize a Kyoto Prize v oblasti umění. V roce 1994, Lutoslawski dostal nejvyšší polské vyznamenání- *Řád Bílého orla*. Čestné členství mu poskytlo řadu hudebních sdružení, akademií umění a vědy. Mezinárodní společnost pro soudobou hudbu, Kungliga Svenska Musikaliska Akademien, Freie Akademie der Künste v Hamburku, Deutsche Akademie der Künste v Berlíně, Akademie der Schönen Künste v Mnichově, American Academy of Arts and Letters v New Yorku, Royal Academy of Music v Londýně a Svaz polských skladatelů. Mnoho univerzit udělilo Lutoslawski mimo jiné čestný doktorát. Vysoké školy ve Varšavě, Toruni, Chicagu, Lancasteru, Glasgowu, Cambridgi, Durhamu, Jagellonské univerzitě a McGill University v Montrealu. Od roku 1990, Witold Lutoslawski, pořádaný Národní filharmonii.

Witold Lutosławski je nejvýznamnějším polským skladatelem po Fryderyku Chopinovi a Karolovi Szymanowskému. Patří mezi klasiky 20. století jako Bela Bartók, Sergei Prokofjev a Olivier Messiaen. Hudebníci rozlišovali řadu období ve své práci. Časné písně, jako je například *Symfonické variace (1938)*, *Symfonie 1 (1947)* a *Předehra pro smyčce (1949)*, patří k neoklasicistní. *Malá suita (1950)* a *Koncert pro orchestr (1954)* jsou nejviditelnějším projevem zájmu Lutosławského o polský folklór. *5 písní na slova Kazimiera Źakowiczówna (1957)*, začíná dodekafonické období.¹¹

Shrnutí mnoha let pokusů o vývoj specifického formálního modelu začíná symfonií č. 2 (1967) a *Livre pour orchestre (1968)*. Skládá se ze dvou fází vývoje, z nichž první je předběžný a druhý je správný vývoj hlavní myšlenky kompozice. V skladbě *Mi Parti (1976)*, na jiném specifickém Lutosławski koncepcie konstrukce, přičemž tento způsob zahrnuje zavedení několika vzájemně propojených vláken

---

¹¹ Schaeffer, B. *Almanach polskich kompozytorów współczesnych*. Warszawa: PWM 1966,

zvuku, které tvoří strukturu řetězce. Zdá se, že tento formální princip se vyskytuje ve třech kompozicích nazvaných *Řetězce* a postupně číslovaných. Se všemi rozdíly však mezi skladbami různých období kreativity a neustálý vývoj jejich jazyka, Witold Lutosławski zůstává vzácný v dnešní době například skladatelem s jasně definovaným, vysoce individuálním stylem ve své práci. Nepatřil ke žádné skladatelské škole, nevzdával se trendů ani módy, nezachoval si tradici ani se neúčastnil avantgardních revolucí. Byl však stejně tak avantgardní jako pokračující v tradici.

Mezi estetickou křížovatkou druhé poloviny dvacátého století našel svou vlastní cestu, kterou důsledně následoval, známý neomylným uměleckým vkusem. Jeho hudba je vynikajícím příkladem ideální rovnováhy mezi formou a obsahem, intelektem a emocemi. Její dokonalost zaručila Lutoslawského trvalé místo mezi největšími umělci dvacátého století.

Dne 7. prosince 2012 ke stému výročí narození skladatele Witolda Lutoslawski polský Sejm rozhodl vzdát hold jednomu z největších umělců doby, který je trvale vepsaný do polské hudby dvacátého století a ve světě.¹²

1. 7. 1 KLAVÍRNÍ TVORBA W. LUTOSLAWSKÉHO

Klavírní sonáta (1934)

Variance na Paganiniho téma pro 2 klavíry (1941)

Lidové melódie pro klavír (1945)

Beetles pro klavír (1952)

Variace na Paganiniho téma (verze II) pro klavír a orchestr (1977-1978)

---

¹² Gwizdalanka D., Meyer K., *Lutosławski. Droga do dojrzałości*. Warszawa: PWM, 2015

1. 7. 2 KOMORNÍ TVORBA W. LUTOSLAWSKÉHO

Lacrimosa pro soprán orchestr a klavír (1937)

Písně podzimního boje pro spěv a klavír (1942 - 1944)

20 vánočních koled pro spěv a klavír (1946)

Koncert pro orchestr (1950 - 1954)

Malá suita pro komorní orchestr (1950)

Recitativo e arioso pro housle a klavír (1951)

Prelude Dance pro klarinet a klavír (1954)

Pět písní ke slovům Kazimiery Hłakowiczówny pro ženský hlas a klavír
(1956 - 1957)

Pět písní ke slovům Kazimiery Hłakowiczówny verze II. pro mezzosoprán a
komorní orchestr (1958)

Epitafium pro hoboj a klavír (1979)

Grave - Metamorphoses pro violoncello a klavír (1981)

Řetěz 1 pro 14 umělců (1983)

Partita pro housle a klavír (1984)

20 koled [verze II] pro soprán, ženský sbor a komorní orchestr (1984 - 1989)

Koncert pro klavír a orchestr (1987 - 1988)

Slides pro 11 sólistů (1988)

Tarantella pro Baritone a klavír (1990)

Subito pro housle a klavír (1992)

2. UKÁZKY Z VYBRANEJ KLAVÍRNÍ TVORBY SKLADATELŮ

Karol Szymanowski

20 Mazurek op. 50 (1924-1926)

Tento cyklus musí být považován za opus vitae mezi jeho klavírními skladbami. Skladatelova metoda práce v mazurkách se podstatně lišila od způsobu, jakým napsal své dřívější skladby (které ovšem obsahovaly velké formy, jako jsou sonáty nebo variace); oni byli psané paralelně, občas jako sekvence volných fragmentů, které byly později spojeny do uzavřených celků. Stojí za to dodat, že konkrétní záležitosti nebo jejich části byly věnovány různým lidem, což se zdá být příčinou hypotézy, že celý cyklus vycházel z těchto uzavřených celků jen postupně - po sobě jdoucí fragmenty byly věnovány: Artušovi Rubinsteinovi, skladatelovmu bratru Feliksi Szymanowski, Zbigniewu Drzewiecki, Janu Smeterlinu, Anne a Jarosławu Iwaszkiewiczům, Henryku Toeplitzu a nakonec profesoru Adolfu Chybińskimu.

Originálnost mazurek Szymanowského spočívá především v kombinaci rytmů lidové hudby regionu Mazowsza a Kujawy a s hudebním folklórem Podhale. Základem této zvláštní syntézy byla touha obnovit tradiční podobu mazurky, která po Chopinovi našla mnoho imitátorů, ale žádné tvůrčí pokračování v polské nebo evropské hudbě.

Formální konstrukce mazurek je založena na Chopinově modelu ternární formy (ABA).

20 Mazurek op. 50 nepochybně představuje jeden z nejcennějších úspěchů posledního období kreativní kariéry Szymanowského, kde se folklór různých polských zemí podrobil mistrovské stylizaci pomocí bohatého arzenálu technik moderního hudebního jazyka. Venováno Arthurovi Rubinsteinovi.

Ukázka č. 1, Szymanowski op.50, 50 Mazurek, Takty 1- 17

20 mazurków

Arturwi Rubinsteinowi

ZESZYT I

KAROL SZYMANOWSKI OP. 50

Sostenuto. Molto rubato

p

pp

allargando

Poco più mosso
esato, e non rubato

poco marc.

pp

poco ritard.

Copyright 1911 by Diamond Music A. C., New York - Copyright renewed 1939

Theodor Leszetycki Op.12 - Nocturno č.2

Nocturno v tónině A dur se vyznačuje bohatými akordami v levé ruce a spěvnou výraznou melódií. Poměrně rychlé tempo Allegretto představuje bohatou a precízní práci levé ruky a spěvnost, výraznost pravej. V této ukázce můžeme pozorovat velkou inspiraci F. Chopinem a to v spěvné zdobené rychlymi pasážmi melódie, ozdobami a tanečném rytmu.

Ukázka č.2, Leszetycki op.12, Nocturno č.2, Takty 1- 18

Nouvelle édition revue
par Pautour.

par TH. LESCHETIZKY.
Op. 12.

Allegretto. *molto espressivo.*

PIANO *p*

Pedale à chaque mesure.

cresc. *disin.*

Józef Wienawski

2 Idyly op. 1: 1. Épanchement, 2. La barque (1854)

Épanchement v překladě Výlev je první skladbou z cyklu Idyly. Tónina Es dur a tempo Andantino hraje svou roli. Skladba je velice spěvná a je opravdu nutné ji přednést s velkým citem a výrazem. Bohatá škála dynamiky v celé skladbě nás nutí ji vystavět velice promyšleně.

Dobře sedí v ruce, a je velice hratelná i pro starší děti ZUŠ.

Ukázka č.3, Wienawski op.1, Épanchement 1, Takty 1- 19

ÉPANCHEMENT.
(Idylle.)
Andantino. Joseph Wienawski Op. 1.

1. p

dim.

f

poco rall.

a Tempo

Maurycy Moszkowski

20 Drobnych Etud, op.91, č. 5

Patří k často hraným etudám, hoci k mnohem hrávanějším patří *Virtuózní etudy op. 72. Etudu č.5*, jsem vybrala jako ukázkou pro dobré procvičení a upěvnění levé ruky, z kterou mají děti velmi často problém, a tak je dobré vybírat skladby, které pomůžou v procvičení techniky prstů. Tónina B dur a rozsah tří strán jsou velice přijatelné pro děti ZUŠ.

Ukázka č. 4, Moszkowski op.91, 20 Drobnych etud č. V, Takty 1- 10

V

Tempo animato (♩ = 132)

f

con allegrezza

Ludomir Różycki

Intermezzo Nr. 1. op. 42

Intermezzo Andante Moderato představuje mírnou skladbu v klidnej, ustálenej nálade. Levá ruka představuje otázku, jak zahrát poměrne velký akord, který většina klavíristů nechytí. Máme tři cesty - buď zahrát arpeggio, nebo chytiť pedálem spodní tón a nad tím zahrát dvojzvuk společně s první notou, nebo zachytiť pedálem dvě spodní noty a vrchní a opět zahrát společně s první notou. Je prospěšné jsi zahrát a vyzkoušet všechny varianty a dobře jse rozhodnout. Mělo by se nám to v první řade dobře hrát a taky musíme zvážit zvukovou stránku výběru.

Ukázka č. 5, Różycki op. 42, Intermezzo Nr. 1, Takty 1-10

Intermezzo Nr. 1.

Andante moderato 1. = 60 LUDOMIR RÓŻYCKI, Op. 42

Copyright 1971 by Wilhelm Ebers, Coppenhagen Edited and revised by Julia J. Bart, New York

Artur Rubinstein

Op. 89 - Sonata for Piano Four-Hands

Sonáta D dur pro 4 ruce, velice příjemná a hratelná skladba, která mně zaujala, protože jsem ji měla možnost slyšet při příležitosti Vánočního koncertu ZUŠ v Katovicích. Je to poměrně náročná 4ručka, kterou bych řadila pro velmi šikovné děti ZUŠ nebo pro studenty konzervatoří.

Ukázka č.6, č.7, Rubinstein op. 89, Sonata for Four Hands Primo, Secondo, Takty 1- 14

SONATE.

Moderato con moto. **Primo.** Ant. Rubinstein, Op. 89.

Moderato con moto. **Secondo.** Ant. Rubinstein, Op. 89.

Witold Lutoslawski

Three Pieces For The Young

Stejně jako Folk melodie a Bucolics, tři kusy patří k pedagogickým kompozicím Lutosławského. První část cyklu je cvičení na čtyřprvkové zručnosti založené na vybraných zvukových strukturách. V konstantních, pravidelných pohybech zvuků se struktury neustále střídají. Druhá část zobrazuje posloupnost akordů obsahujících tři poznámky nebo, přesněji, hlavní a menší triády. Tyto akordy obsahují intervaly, stejně jako struktury zobrazené v prvním dílu. Triptych končí rychlým pochodem, který se mírně podobá hudbě Prokofjeva.

Ukázka č. 8, Lutoslawski, Three Pieces For The Young, I. Four - Fingers Exercise, Takty 1- 10

Three Pieces For The Young I. Four-Finger Exercise

Witold Lutoslawski

Allegro
J: 144
legato
p
poco cresc.
mf
cantabile
legato
diminuendo
p
legato

© Copyright 1954 by Polska Wytwórnia Muzyczna SA, Kraków, Poland.
© Copyright by Chester Music, Ltd for the World except Albania, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, China, Croatia, Cuba, Czech Republic, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Macedonia, North Korea, Poland, Romania, Serbia and Montenegro, Slovakia, Slovenia, Ukraine, Vietnam and the Commonwealth of Independent States (CIS).
Right for worldwide sale by consent of Polska Wytwórnia Muzyczna SA, Kraków, Poland.
All Rights Reserved. International Copyright Secured.

Ukázka č. 9, Lutoslawski, Three Pieces For The Young, II. An Air, Takty 1- 15

Three Pieces For The Young 2. An Air

Witold Lutoslawski

Andante con moto $\text{♩} = c.60$

♩ ♩ *simile*
 ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩

♩ ♩ *simile*
 ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩

♩ ♩ *simile*
 ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩

♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩
 ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩

© Copyright 1954 by Polskie Wydawnictwo Muzyczne SA, Kraków, Poland.
 © Copyright by Chester Music Ltd for the World except Albania, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, China, Croatia, Cuba, Czech Republic,
 Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Macedonia, North Korea, Poland, Romania, Serbia and Montenegro, Slovakia,
 Slovenia, Ukraine, Vietnam and the Commonwealth of Independent States (CIS).
 Right for worldwide sales by consent of Polskie Wydawnictwo Muzyczne SA, Kraków, Poland.
 All Rights Reserved. International Copyright Secured.

Ukázka č. 10, Lutoslawski, Three Pieces For The Young, III. March, Takty 1- 19

Three Pieces For The Young
III. March

Allegro $\text{♩} = c.152$ Witold Lutoslawski

© Copyright 1954 by Polska Wydawnictwo Muzyczne SA, Kraków, Poland.
© Copyright by Chester Music Ltd for the World except Albania, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, China, Croatia, Cuba, Czech Republic, Estonia,
Hungary, Latvia, Lithuania, Macedonia, North Korea, Poland, Romania, Serbia and Montenegro, Slovakia, Slovenia, Ukraine,
Vietnam and the Commonwealth of Independent States (CIS).
Right for worldwide sales by consent of Polska Wydawnictwo Muzyczne SA, Kraków, Poland.
All Rights Reserved. International Copyright Secured.

Kompozice Lutosławského má vysokou pedagogickou i uměleckou hodnotu. Tato vzácná kombinace, stejně jako mnoho prvků kompoziční techniky, dělá tři kusy podobné miniaturám z Bartokova monumentálního cyklu Mikrokosmu.

4. PŘEHLED DALŠÍCH VÝZNAMNÝCH SKLADATELŮ KLAVÍRNÍ TVORBY

Henryk Jarecki 1846 - 1918

Polský skladatel, pianista, dirigent, pedagog. Kapelník, dirigent a ředitel Lvovské opery. Student S. Moniuszki.

Juliusz Zarębski 1854- 1885

Polský skladatel a klavírista. Předčasně zesnulý tvůrce slavného *Klavírního kvintetu g moll* nejvýraznější dílo polské komorní hudby.

Roman Statkowski 1859 - 1925

Polský skladatel a učitel hudby, profesor na Varšavské konzervatoři. Studoval v Peterburgu pod vedením N. R. Korsakova. V Petersburgu pracoval jako reprezent varšavské výroby klavírů společnosti Herman & Grossman.¹³

---

¹³ Společnost Herman & Grossman - Společnost byla založena v roce 1856 ve Varšavě . Založil ji skladatel a pianista Ludwik Grossman a Juliusz Herman. Zpočátku to byl běžný obchod s nástroji, kde se prodávaly harfy, mandolíny, citary a klavíry. Ceny nástrojů byly velmi vysoké, ale majitelé představili systém splátkových plateb. V oddělených místnostech velice zdobených byly samozřejmě vystavené drahé nástroje, klavíry značky Bechstein a Steinway & Sons. Byla zde také varhanní místnost, stejně jako velká hala, ve které byly vystaveny koncertní křídla a klavíry na pronájem.

Henrych Melcer - Szczawiński 1869 - 1928

Polský neo-romantický skladatel, pianista, dirigent a učitel hudby, ředitel Varšavské filharmonie a hudební konzervatoře ve Varšavě. V letech 1892-1894 byl studentem Teodora Leszetyckého ve Vídni. V roce 1895 na soutěži Antona Rubinsteina v Berlíně, kde zůstal oceněný za své kompozice, se potkal s Alexandrem Skriabinem.

Ignacy Jan Paderewski 1860 - 1941

Polský klavírista, hudební skladatel a politik. Pod jeho přímým vlivem se prezident Woodrow Wilson dostal do svého ultimátum, který učinil Spojené státy podepsáním Versaillské smlouvy 13. bod požadující souhlas smluvních stran o vzkříšení Polska - díky čemuž smlouva založila vznik nezávislého polského státu. Následně v roce 1919 se stal premiérem Polské republiky.

Ignacy Friedman 1882 - 1948

Polský pianista, skladatel a pedagog židovského původu. Kompozici studoval v Lipsku pod vedením Huga Riemanna a taky byl žákem Theodora Leszetyckého ve Vídni.

Władysław Szpilman 1911

Polský klavírista a hudební skladatel židovského původu. Byl členem Polského svazu skladatelů a Asociace autorů ZAiKS. V letech 1926 - 30 studoval na Vysoké škole hudby Fryderyka Chopina ve

Varšavě hru na klavír, teorii i kontrapunkt. Na základě denníků Władysława Szpilmana, které byly v roce 1998 znovu vydány v mnoha zemích po celém světě pod názvem *Pianista*, byl natočen v roce 2002 taky film, který režíroval Roman Polanski.

Wojciech Kilar 1932

Polský hudební skladatel. Proslul převážně komponováním filmové hudby.

Z klavírní tvorby jsou známé jeho *Dvě dětské miniatury a Klavírní koncert č.2*.

Napsal hudbu k filmům *Pán Tadeáš*, *Pianista*.

Krzysztof Penderecki 1933

Polský skladatel klasické hudby, oper, koncertních a smyčcových skladeb, filmové hudby, jeden z nejvýraznějších představitelů hudební avantgardy druhé poloviny 20. století. Bývalý

rektor, dodnes profesor na Akademii muzickým umění v Krakově.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo zaměřit pozornost na polskou národní hudbu významných pianistů a skladatelů po Chopinovi. Přiblížit jména a souvislosti spojené s hudbou, která je velmi osobitá a vzácná pro polský národ.

Vybrala jsem jenom pár jmen z této rozsáhle polské klavírní literatury, které jsem řadila chronologicky. Výběr jsem volila dle významnosti t.j. snažila jsem se vybrat opravdu ty nejvýznamnější skladatele, kteří by stáli za zmínění a ke kterým se mi povedlo sehnat jak informace, tak seznam děl a ukázek.

Kromě klavírní tvorby jsem uznala za vhodné zmínit taky komorní tvorbu, kterou můžou océnit klavíristi při hledání literatury pro výběr skladeb k interpretaci s komorním nástrojem.

Jana Ignace Paderewského, i když to byl jeden z největších skladatelů a pianistů po Chopinovi jsem jako v této diplomové práci zámerně podrobně nerozebírala, protože této osobnosti jsem věnovala celou bakalářskou práci, která o něm podrobně pojednávala.

Bylo to docela náročné, protože veškerá literatura byla převážně v polštině a tak sem cestovala za knihami do Polska. Také jsem mohla nahlédnout do spisů a různých prací, kterými jsem se inspirovala.

Další velkou výzvou v diplomové práci byla pro mě čeština, je to můj třetí jazyk, který jsem se mohla naučit a osvojit, a tahle práce mi v tom pomohla, i když cítím ještě značné rezervy, kvůli tomu, že to není můj mateřský jazyk.

Doufám, že práce obohatí všechny hledače a příznivce polské klavírní hudby, že poskytne přehled o jménech a souvislostech a neposlední řadě, pro nás učitelé, přinese inspiraci pro výběr zajímavých skladeb pro své žáky.

BIBLIOGRAFIE

Rubinstein, A. *Moje młode lata, Seria Pamiętniki Muzyczne*. Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1986, ISBN 8322403038

Borucki, M. *Wielcy zapomiani. Polacy, którzy zmienili świat I*. Kraków: Wydawnictwo MUZA S. A., 2016, ISBN: 9788377588147

Gwizdalanka D., Meyer K., *Lutosławski. Droga do dojrzałości*. Warszawa: PWM, 2015, ISBN ISSN: 8322408358

Dziębowska, E. *Encyklopedia muzyczna PWM Wienawski. Od legendy do konkursu*. Warszawa : PWM, 2011, ISBN: 978-83-224-0928-2

Schaeffer, B. *Almanach polskich kompozytorów współczesnych*. Warszawa: PWM 1966, ISBN 8322401647

Łobaczewska, S. *Karol Szymanowski życie i twórczość*. Kraków: Polskie Wyd. Muzyczne, 1950, ISBN neobsahuje

Chylińska, T. *Karol Szymanowski i jego epoka I*. Poznan: Musica lagellonica, 2008, ISBN 9788370991456

Reiss, J. W. *Wienawski*. Warszawa: Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1985, ISBN 8322402996

Krehbiel, E. *How to listen to music*. New York, 1896. ISBN-10: 0554356422

Sýkora, V. J. *Dějiny klavírného umění*. Praha: Jc- Audio, Netonice, 2010, ISBN 9788087132142

INTERNETOVÉ ZDROJE

<http://www.arturrubinstein.pl>

<http://imslp.org>

<http://www.lutoslawski.org.pl>

<http://www.krzysztofpenderecki.eu>

<http://www.psmgliwice.pl>

<http://www.wieniawski.pl>

<http://www.karolszymanowski.pl>

<http://filharmonia.szczecin.pl>

<http://www.zkp.org.pl/index.php/en/>